

MARTÍ DOMÍNGUEZ

A la recerca de Marcel Proust

“El que és curiós, encara que no m’hi puc estendre, és fins a quin punt, per aquella època, totes les persones que estimava Albertine, totes aquelles que haurien pogut fer-li fer el que haurien volgut, demanaren, imploraren, fins i tot gosaria dir, mendicaren, a part de la meua amistat, algunes relacions amb mi”. En la frase, meàndrica i confusa, el lector ja deu haver reconegut el geni de Marcel Proust. L'autor, en aquest fragment de *Le Temps retrouvé*, se sorprèn de com el seu amor insatisfet amb Albertine d'alguna manera origina el desig cap a ell de totes les persones estimades, d'una manera no corresposta, per la mateixa Albertine. I l'autor de la recerca es troba ben desorientat... Fins l'extrem que en diversos moments parla de la subjectivitat de les coses de l'amor, i segons ell “el millor és no intentar de comprendre, perquè per tot allò que tenen d'inexorable com d'inesperat semblen regides per lleis més aviat màgiques que racionals”.

La màgia de l'amor, doncs. En la qüestió de l'amor Proust era un romàntic empedreït. Així com Stendhal era un cínic, i va desenvolupar tota una teoria “cristal·logràfica” per a explicar els aravatements amorosos, Marcel Proust descobria tal confusió en les seues experiències sexuals que tot plegat li resultava indesxifrabla. En canvi, Stendhal és un clar epígon de la il·lustració, d'aquell desig d'analitzar l'amor fredament, de llevar els envelats i d'acarar-se a la realitat. Abans d'ell Marmontel ja havia escrit que hi havia tres classes d'amor: la passió, el gust i la fantasia. “L'art de ser feliç consisteix a situar bé aquests tres matisos”, conclouïa primmirat. Requisits que Giacomo Casanova va saber combinar amb saviesa, i en l'extens pròleg de les seues confessions, justificava la seua passió per les dones pel seu insaciable gust pel formatge, especialment per aquell que tenia una olor ben forta, “l'excel·lència del qual es manifesta pels cuquets que s'hi crien”. I així rema-

tava la digressió: “Trobe dolç l'olor de les dones que he estimat, i com més fort olorava alguna, més irresistible em semblava. Direu que és un gust depravat i una falta de tacte reconèixer-lo sense rubor...”.

Siga com siga, en un article publicat recentment en *New Scientist* (núm. 2.268), es demostra que els homes joves que estan casats, o que llueixen una aliança matrimonial, tenen moltes més possibilitats de viure una aventura amorosa que els que són fadrins. En aquest article s'argumenta la preferència de les dones pels homes casats com una reminiscència conductual de temps remots i passats, que es justificaria perquè a les

femelles aquest comportament “els estalvia temps de recerca reproductiva —temps que es podria invertir buscant aliments o defensant-se dels depredadors. O simplement perquè triar parella (*‘a quality mate’*) és ben complicat”.

Així són les coses de la biologia... I és ben cert que sovint s'esdevé que quan mendiques amor, ningú no te'n dona, i una vegada emparellat s'obren moltes possibilitats inesperades... Per això, potser Marcel Proust hauria d'haver interpretat aquell interès de les amigues d'Albertine com una bona mostra de l'amor d'ella per ell. L'art de ser feliç, Marcel, consisteix a intentar de comprendre. Sempre.